

Amerikából jöttem

Dr. Kokas Klára zenepedagógiai rendszerének kialakulása

Kokas Klára a magyar zenepedagógia újító pedagógusa, pszichológusa, aki kísérleteivel folyamatosan alakította és megalapozta a zene improvizatív mozgással fuzionált befogadását.

Kutatásom egyrészt feltárja azt az utat, amely Kokas Klára az Egyesült Államokban eltöltött szakmai útja során az összegyűjtött szakirodalmak és az általa megosztott tapasztalatok alapján zenepedagógia rendszerének gyökeréhez vezet.

Kokas Klára tanítását az első pillanattól átítatta Kodály Zoltán hitvallása, az a holisztikus gondolkodás, amely nem csak a zene elemeinek tanításából áll, hanem a zene egész emberre gyakorolt hatását is figyelembe veszi.

Ahogy Kokas vallja: „Nem arra emlékszem, amit tanított, hanem amit bennem keltett. Felkeltette a lelkem titkait, megéreztem őt, és érteni kezdtem magamat.” [1]

Kokas Klára 1970-től három éven át az első amerikai Kodály Intézet (Kodály Musical Training Institute, Boston) kutatási programjának résztvevője volt. Ezt az időszakot az „*Amerikában tanítottam*” című könyve foglalja össze, amelynek első kiadása 1978-ban jelent meg. Kokas gyümölcsöző időszakként tekint vissza amerikai éveire, ami a következő idézetből is kiderül: „Amerikai munkámnak minden eredménye három szálra fűződött. Magyar folklór-telítettségem a néger népi játékok forrásaihoz vezetett; kutatói kíváncsiságom Peter Wolff tanulmányán keresztül egy kitűnő pszichológuscsoport együttműködését hozta; a hátrányos helyzetben levő gyerekek iránti megkülönböztető szeretetem pedig olyan iskolába vitt, amelyben az elért eredményekre az Intézetnek is nagy szüksége volt.” [2]

* Magyar Zeneterápiás Egyesület

[1] Kokas Klára–Lájerné Vera –Furka Bea–Kocsis Melinda (Szerk.) (2007): *Öröm, bűvös égi szikra. Multimédiás DVD-ROM tanításaimról*. Joy, Bright Spark of Divinity, Mutimedia DVD-ROM on my oeuvre. dr. Kokas Klára magánkiadása, Budapest.

[2] Kokas Klára (1978) *Amerikában tanítottam*. Szombathely: B.K. L. Kiadó.

[2] Kokas Klára
(1978) *Amerikában
tanítottam*. Szombat-
hely: B.K.L. Kiadó.

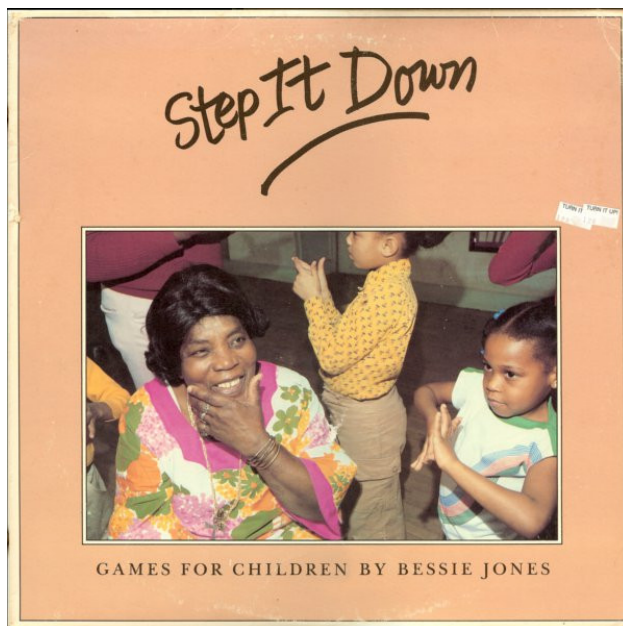

Forrás: Magángyűjtemény

Kokas küzdött az ismeretlennel, az amerikai iskolai rendszerrel, a Kodály-koncepció afroamerikai gyerekek számára történő átadásával. Ahhoz, hogy idegenként kompetensnek érezze magát, a magyar pedagógusok számára abban az időben még elérhetetlen szakirodalmakból tájékozódott. Az alább említett módszerek és kritikák későbbi munkásságában is nyomon követhetők.

1. „Sylvia Ashton Warner *Tanító* című könyvében az új-zélandi maori gyerekek nyílt osztályáról írt.
2. „Elragadott Sybill Marshall *„Nevelési kísérlet”* című könyve. Az angol tanítónő leírta, miként jutott el falusi tanítványaival a hagyományosan merev, sablonos ábrázolási formáktól egy képzőművészet-központú, alkotó iskolai programig. Gyermekek rajzok, festmények illusztrálják a különböző képességű tanulók fejlődését.” [2]
3. John Holt kritikus kereste azt a módot, hogy lehetne a különböző mérési eszközök (osztályzások és tesztek) helyett olyan inspiráló környezetet kialakítani a tanulók számára, ami magára a cselekedetre összpontosít, az önbecsülés fejlődését biztosítja.

4. Az általam kutatott szakirodalmak közül a „Step it down” című kiadvány afroamerikai dalai, gyermekjátékai, és Bessie Jones-sal való találkozás volt az egyik lényeges pont, amelyek nagymértékben inspirálták Kokas Klárát a zenehallgatás és szabad improvizatív mozgás kapcsolatának megteremtésére. Pedagógiai életútja során, munkájára a folyamatos kísérletezés volt jellemző, amely nem csak a zene test által történő megtapasztalása, de az inkluzivitás területe is kiterjed.

Forrás: Bessie Jones, Bess Lomax Hawes: University of Georgia Press, 1987.

Kokas Klára zenepedagógiai rendszere nyitottságából adódóan tanítványait is inspirálta a tovább fejlődésre, illetve új rendszerek kialakítására. Az általa felfedezett gyökerekből szökkent tanításból új hajtások keletkeztek, közülük az egyik a ReikArt zenepedagógiai rendszer, amely a művészetek közötti átjárhatóságot biztosítja, illetve zeneterápiás tapasztalatok eredményein alapul. Az improvizatív módon történő alkotás megteremtheti a közös zenei alkotás lehetőségét különösebb tudást nem igénylő hangszereken is. A kreatív közös improvizáció során a résztvevők az egymásra hangolódás magas szintjét élhetik meg. Mindez a legegyszerűbb hangkeltő eszközökön történik, melynek során belekóstolhatnak a közös zenealkotás élményvilágába.

A zene és a mozgás magas fokú szintézise, az improvizáció bevezetése és fejlesztése a különböző művészeti területek átjárhatóságát biztosítva ad lehetőséget az élmény alapú tanuláshoz. Célja a személyiség komplex nevelése, és olyan szociális képességek fejlesztése, amely Kokas Klára zenepedagógiai rendszerének is alapját képezi, de minden reformpedagógus feladata, amely más felnőtt- és felsőoktatási területeken is hasznosítható.

